హైదరాబాదు 27 లేదు మాత్రమే
(మార్చండి లేదని గమనించండి)
కవిరాజ్
పండిట్
సోదరి శర్మ
ద్వారా వారసుల
ప్రసిద్ధి గాంచిన
నవరత్న కల్ప
ని పెట్టినవారు
హైదరాబాదు వలుపు.
భీమ,విశాఖపట్టణం,కాకినాడ,రాజమండ్రి,
తెనాలి, మద్రాసు, బెజవాడ,
మైసూరు, కోయంబత్తూరు, మధుర, తిరు
చిరాపల్లి, సేలం, పాలఘాట్, కాలికట్,
అల్లెప్పీ, కొట్టాయం, ఎర్నాకులం.
హైదరాబాద్ : ప్రతి నెల 27 నుండి
కాజీ మహల్ హోటల్, కింగ్ కోటి
రోడ్డు, ఫోన్: 5591.
సలహా పొందు వేళలు :
9-30 నుండి మ॥ 12-30 వరకు, సా॥ 4
నుండి రా॥ 7-30 గంటవరకు.
షెడ్యూలు గమనించి ఆరితేరిన వారి
వైద్య సలహాను తీసుకొంటి.
పోస్టు వేరిగా హాజరయిందుకు
మానంలో ప్రయాణంచేస్తారు.
త్న - కల్ప వాడండి
నేత్రములు, కంపులు, మూత్రములు
నిన్నగి నవరత్నముల మిశ్రమము.
నవ జబ్బులకు-ఆపోవ నివారిణి :
జబ్బులు, వరముల బలహీనత, జీర్ణ
లంధమైన వ్యాధులు, రక్తం వి
స్కోటం, ఉన్మాదము, అతి మూత్రము,
మూర్పు, మూలవ్యాధి, ఉబ్బసము.
పరోక్షముగా చేస్తుంది ఆదర్శ
ధౌషధం. ఇటువంటి ఔషధములలో
ఇది యొక్కటే ప్రసిద్ధమైనది.
బంధుల అడ్రెసులు, ఉచిత కాటా
లాగుకు వ్రాయండి :
Manager,
SVRATNA KALPA PHARMACY,
Jullundur City, (India).
Gms: Navratna, — Phone: 401.

సింధూరము
గ్రామ్యాధులకు అమృతము
యుర్వేద ఫార్మసీ.
ఏలూరు.

బ్యాంక్ లిమిటెడ్.
ము : 1907)
విన్ రోడ్డు, మద్రాసు.1
ఆఫీసులు
ద, ఎగ్మూరు, చెట్‌పట్,
టీ రోడ్డు, రాయపేట,
త్రి నాగరాజ్ మార్కెట్,
కెట్ [illegible] అండి
ఎన్) దక్షిణ జిల్లాలు యం
జిల్లాలు, న్యూఢిల్లీలోను బ్రాం
నులు గలవు.
యాలదనము
రు 1,00,00,000
రు. 72,00,000
రు. 57,80,000
వంద్రు రు. 76,50,000
-54 రు. 24,85 కోట్లు
న బ్యాంకింగు వ్యాపార
ం.
ని. గోపాల అయ్యర్,
కార్యదర్శి.

హ లేహ్యము
తో చేరినది. పేహము,
క, విస్తుత్వ, శుక్లవ్రణం,
గాత్రం హరించి బలమును
వృద్ధిని కలిగించును. 20తు॥
6. 3-4-0. పోస్టేజి అ 15.
"ఆయుర్వేదసమాజం"
: వెల్లూరుజిల్లా

న్ రైల్వే
ఫెర్రిచార్జీల సవరింపు
ల్ 1వ తారీఖునుండి
లలో మార్పు మూల
ర్జీలు అందు కనుగుణ
బడినది. అదే మాదిరి
కిట్ క్లాసు చార్జీలలో
మార్పుగలదు.
పూర్తి వివరములకు
రైల్వే, చీఫ్ కమర్షి
డెంటు వారికి వ్రాసి
నూపరింటెండెంటు.

ల ఆశ్చర్యాలు
వ్రాసేందుకు
ఇంక్
కలిగిన సిరా
క్కటే.
టిన్నర్డ్ కలుపుట
గాంటి చిక్కులు
యింకులలో లేవు.
కు సిరా కన్న
పాల్ లో గీకను
సు కాలి దీనికి
కారణం.

చిన్నకథ

రోజు రోజూ ఆనందరావు కుటుంబ పరిస్థితులు విషమించిపోతున్నాయి. తప్పు రసకా తన భార్యదా? అని ఆలోచించని పరిస్థితి లేదు. ఎంత ఆలోచించిన అతని కొడదారి కనిపించకుండా పోయేది. ఉమవారి కంటికి అతని సలహా కావాలి. అతని సహాయం కావాలి కాని, అతని భార్య కాంతకు మాత్రం ఇవేమీ అక్కరలేదు. పత్తి ఏదైనా అంటే, అది కాదని నిరసించడం ప్రయత్నం చేయడం ఆమె ఎలా నేర్చుకుందో భగవంతుడికే తెలియాలి!

ఆనందరావు తక్కువవాడా? దాన చదువు కున్నవాడు. పేరు మోసిన పత్రికలు, కవి, కథకుడు. వ్యాసకర్త. ఆయన కున్న ఎలుకు బడి అంతా ఇంతా కాదు. పేరు మోసిన కవులు కూడా అతని కవనాన్ని వేనోళ్ళ ఉగ్గడిస్తూం బారు. కొమ్ములు తిరిగిన రాజకీయ వేత్తలు కూడా అతని ఉపన్యాసాలంటే చెవి కోసుకుం బారు. అతని నోటంట ఏమాట వచ్చినా అది వేదవాక్యంలాగ ప్రజలలో ఇష్టే ఎలామణీ ఐపోతుంది. అతను ఏమి రాసినా నువ్వానిరాల కన్నా విలువ అయిన ఇంట్లోమాత్రం అతనికి సుఖంలేదు. సంసార శకటం సక్రమంగా నెట్టి పోవడానికి ఇంతో అంతో గడించి. అతను కాంతకు ఇస్తూనే ఉంటాడు. కాంత కూడా దూబరా మనిషికాదు. స్వల్పమయినా, ఆనందరావు తెచ్చిన డబ్బుతో, పొదుపుగా సంసారానికి ఖర్చు పెడుతూంటుంది. ఇరుగు పొరుగు వారందరిలోనూ తలలో నాల్కలాగ మసలుకొంటూ ఉండే కాంత ఒకర్ని అప్పు అడిగి ముప్పు గడుపుకోలేదామె. కాంత ఒకర్ని ఒకమాట అనీ ఎరుగదు; ఒకరిచేత ఒకమాట అని పించుకోనీ ఎరుగదు.

డబ్బు గడించడంలో కాకపోయినా, తక్కిన అన్ని విషయాలలోనూ, ఎంతో ప్రయోజకుడైన ఆనందరావు. కాంత కళ్ళకు మాత్రం వట్టి పెయ్యమ్మ లాగ కనిపిస్తున్నాడు. ఒక్క విషయం అతను కాంత దగ్గరుంటే బాగు, వదులనంగా ఏదో అని. అతని మనసు నొప్పించడం ఆమెకు అలవాటై పోయింది. పెన్నకన్నా మృదువూ, విద్యుత్శక్తికన్నా చురుకూ అయిన అతని కోమల హృదయాన్ని కాంత గ్రహించలేకపోయింది. ఏదోవిధంగా అతని మనసు నొప్పించి, బాధించి అధికారం చలాయించడానికే చూస్తుం డేది. అతను ఆమెను ఏదయినా అడిగినప్పుడు ఆమె జవాబు ప్రశ్నతోటి ఇవ్వడమే వేదుకుంది. ప్రశ్నకు ప్రశ్నతో జవాబీయడం దుష్టలక్షణమని ఆనందరావు ఎన్నోసార్లు ఆమెతో నొక్కి చెప్పాడు. తనకి హితోపదేశం చేసేటంత మొనగాడు తన భర్త కాదని ఆమె ఏనాడో నిశ్చయించుకుంది. ఆ ప్రశ్న లేంటో ఆ జవాబు లేంటో నాకు తెల్సే తెలీవు. మాట మాటకూ నాదిను పట్టించుకోకండి అని అర్థ సిద్ధంగా అతణ్ణి యీసడించి పారేస్తుండేది. అన్యాయంగా తన మాట తృణీకారంగా కొనీ పారేసింది కదా, అనుకొని కోపంతో ఆమెని చెడామడ తిట్టి, బైటికి పోదం, రెండు మూడు రోజుల వరకూ ఇల్లు వైపు కుండా అక్కడా అక్కడా తిరిగి మళ్ళీ యింటికి వస్తూండడం అతనికి అలవాటై పోయింది. అతను కోపగించి వెళ్ళిపోయినప్పుడు తన తప్పు వల్లనే తన భర్త వెళ్ళిపోయాడని ఆమె ఎప్పుడూ అనుకొని ఎరుగదు. వెళ్ళిపోయినందుకు చింతా లేదు. మళ్ళీ వచ్చినందుకు సంతోషమూ లేదు. సూక్ష్మగ్రాహియైన ఆనందరావు భార్య మనస్తత్వాన్ని ఎప్పటి కప్పుడు గమనిస్తూనే వున్నాడు. ఆమెని తన దారిలోకి ఎలాగ తీసుకురావడమా, అని ఆహర్నిశమూ సతమతమైపోతూనే వున్నాడు. కాని అతని కొక దారి కనిపించడం లేదు. అతని మనసుకు శాంతి కలగడంలేదు. కథలు రాయమనీ, వ్యాసాలు రాయమనీ, సలహాలీయమనీ ఎందరో అతనికి ఉత్తరాలు రాస్తూంటారు. ముఖాముఖిగా అతనితో మాటాడదామనీ, ఒక సారి అతణ్ణి చూద్దామనీ ఎందరెందరో అతని ఇంటికి వస్తూంటారు. ఇదంతా కళ్ళారా చూస్తూ కూడ శాంత, తన భర్త వలుకు బడి విగ్రహించలేకుండా ఉండడం ఆశ్చర్యమే! భార్యా భర్తలకి ఇలాంటి పొరపొచ్చులున్నాయని ఎవరికీ తెలీదు. ఇంట్లో గొడవ బైట వారి కెవరికీ తెలీకుండా ఉండడమే దీనికొక కారణం. ఆమె దగ్గర, ఆనందరావు తెలివి తేటలు గూర్చి ఎవరైనా చెబుతూంటే, ఆమెకు విసుగ్గా ఉంటుంది. తెలివి తేటలకు కొత్త నిర్వచనాలు చెబుతూంటుంది. "వీరిలో సరుకు ఇంట్లో ఏదేయని వారుకూడా ఒక మగాడేనా?" అని ఒక్కమాటలో తీర్పు చెప్పేస్తూండడం ఆమెకి అలవాటై పోయింది. భార్యనీ ముగ్గురు పిల్లల్నీ విడిచిపెట్టి ఎక్కడకైనా సన్యాసం పుచ్చుకొని పోదామా! అన్నంత విరక్తి ఆనందరావుకి కలుగుతుం దేది. కాని, ఎప్పటికైనా తన భార్య తనచెప్పు చేతల్లోకి రాకపోతుందా అనీ, లోకులు ఏమనుకుంటారో అనీ ఆనందరావు తన సాహస ప్రయత్నాన్ని విరమించుకుంటూనే ఉన్నాడు. తాను ఎంత యీసడించి పారేస్తున్నా కుక్కిన పేనులాగ చచ్చినట్టు పడివుంటున్నాడను కుంటూ ఆమె ఇంకా రోజురోజూ మొండితెత్తి పోతూంది. పెళ్ళాడి సభర్త అందరికీ పూజనీయుడు! అలాంటివాణ్ణి ఉప్పుకీడుగాయకూ కొరగాకుండా, తిప్పిపారేయడం ఆమె చిన్న బుద్ధికి తోయడంలేదు.

పండిత సభలకు రమ్మని ఆనందరావుకి ఉత్తరం వచ్చింది. ఇరవైయైదు రూపాయల మనియార్డరు కూడా వచ్చింది. ప్రయాణం మన్నాడే: తొందరగా ఇంటికివచ్చి కాంతతో-

"వాకలి బట్టలు తెచ్చావా?" అన్నాడు.

"ఎక్కడతెచ్చాడు?" అన్నది కాంత.

"దాపేర ఉత్తర మేదయినా వచ్చిందా?" అన్నాడు.

"ఉత్తరాలు ఎప్పుడొచ్చి కన్పించాయి?" అన్నది.

"వంటయిందా?" అన్నాడు.

"అప్పుడే ఎక్కడకవుతుంది?" అన్నది.

ఆనందరావుకి ఎక్కడలేని కోపమూ వచ్చింది. ఇలాగ ప్రశ్నలతోటే ఎన్నడూ జవాబు లీయవద్దని ఎన్నోసార్లు అతను కాంతతో చెప్పాడు. కాని, ఆమె ఒకప్పుడూ వినిపించుకోలేదు. "నీ నైజం పోచ్చుకున్నావు కావు" అన్నాడు ఆనందరావు.

"అస్తమానం కళ్ళెదుట ఉంటే అలాగే కళ్ళల్లో నిప్పులోసుకుంటారు" అని కాంత మొండి సమాధానం ఇచ్చింది. "ఇంక నే నీ నరకంలో కాపురం చెయ్యలేను; ఎక్కడికైనా పోతాను" అని ఆనందరావు అనగానే— "పోయేవాళ్ళని ఎవరు పట్టుకుంటారు?" అని కాంత సమాధాన మిచ్చింది. ఆనందరావు అగలేకపోయాడు. ఆవేశే ఇల్లు విడిచిపెట్టి ఎక్కడికో వెళ్ళిపోయాడు. భర్త కోపంతో వెళ్ళిపోడం కాంత కళ్ళారా చూచింది. అతణ్ణి వారించలేదు; పైగా "తగ్గేదిరింపులకు ఎవరూ జడిపేవాళ్ళు లేరు" అన్నది.

ఆనందరావు ఇల్లు విడిచిపెట్టి ఎక్కడికో వెళ్ళిపోయి అప్పుడే మూడు రోజులయింది. కాంత ఇంట్లోవున్న బియ్యం వగైరా సామాన్లు పూర్తిగా ఐపోయాయి. ఆవేళ సాయంత్రమే పొయిలో పిల్లి పడుకునేలా వుంది ఇంటి పరిస్థితి. కానైతే ఉపవాసముండగలదు గాని, పిల్లలమాట? ఒకపూట కాస్త వంట అలస్యమైతేనే గోలపెట్టేవాళ్లు అసలు వంటేమానేస్తే ఊరుకుంటారా? కానైతేమాత్రం? ఈ వేళ వంటమానేస్తే రేపో? ఇవన్నీ ఆలోచించుకుని తన పొదుగునే వున్న నుశీలను రెండు రూపాయలు అప్పు అడిగింది. ఎప్పుడూ, తనింటికి వచ్చి అప్పుఅడుగని కాంత అడిగింటే తడవుగా నుశీల కాంతకు రెండు రూపాయలు బదులిచ్చింది. ఎంత పొదుపుగా వాడినా ఆ రెండు రూపాయలూ రెండురోజులకే వెల్లిపోయాయి. నుశీలను మళ్ళీ ఏవయినా అడగడమా, మానడమా' అని కాంత కాస్త తట పటాయించింది. కాని, గత్యంతరలేక నుశీల యింటికే వెళ్ళి ఇంకో రెండు రూపాయలుంటే ఇమ్మంది. నుశీల కాంతచేతికి రెండురూపాయలిస్తూ, "వదినా: మా అన్నయ్యగారు ఊళ్ళో లేరా?" అన్నది. పొంగిపొంగి వస్తూన దుఃఖాన్ని అపుజేసుకొంటూ, "లేరమ్మా!" అని కాంత, తలవంచుకుంది. నుశీల ఇంక కాంతను ప్రశ్నించలేదు. కాంత ఇంటికి వచ్చేసింది. నుశీల ఇచ్చిన రెండు రూపాయలతోనూ రెండు రోజులు గడుపుకుంది. మళ్ళీ నుశీల ఇంటికివెళ్ళి అప్పు అడగడానికి ఆమెకు మనస్కరించిందికాదు. వాకిలి తుడిచే పోలిచేతికి తన చెవుల కమ్మలిచ్చి మార్వాడీదగ్గర పది రూపాయలు తెప్పించుకొని మరో పదిరోజులు కాలక్షేపం చేసింది. ఇలాగ నుమారు పదిహేను రోజులు గడచిపోయినా, ఆమెకు ఆనందరావుజాడ తెలిసిందికాదు. ఇంట్లో తన భర్తలేనిలోటు కళ్ళకు కట్టినట్టు ఆమెకు పూర్తిగా కనిపిస్తోంది. ఇంట్లో కోపగించి, ఇదివరకు ఎన్నడు వెళ్ళిపోయినా, ఒకటి రెండు రోజులకన్నా ఎక్కువ ఎప్పుడూ ఇంటికి రాకుండావుండేవాడుకాదు ఆనందరావు ఇప్పుడు పదిహేను రోజులైనా అతని జాడకనిపించకుండా వుండడం కాంతకు ఆశ్చర్యంగానే ఉంది. ఎప్పుడూ తన ఇంట పరిస్థితులు ఇతరులతో చెప్పుకొని ఎరుగని కాంతఇప్పుడుతన భర్తజాడ తెలుసుకోడానికి ఇతరుల సహాయం అర్థించడానికి ఇష్టపడ్డదికాదు. తండ్రి మీద పిల్లలు చెంగటెట్టుకొని పుడియ పుడియకూ మారాము చేస్తూనే ఉన్నారు. అందులోనూ ఆఖరు పిల్లవాడు 'రామం' అర్ధరాత్రి వేళ నుంచం మీదనుంచి దిగ్గునలేచి, అమ్మా: అమ్మా: నాన్న ఎప్పుడు వత్తాలే! అని ఏడవడం మొదలు పెట్టేవాడు. "రేపువస్తారు, నాయనా: అని కాంత అతణ్ణి సమదాయించేది. "నాకు లక్కపిలకలు తెస్తాలా?" అని రామం అంటే, "ఓ, చాలాలక్క పిడతలు తెస్తాడు; మిఠాయిలూ, బిస్కత్తులూ కూడా తీసుకొస్తాడు." అనేది కాంత. "మరి నా బొమ్మకి జుట్టాలు కూడా తెస్తాలా?" అని రామం అంటే "ఓ, నీకోడల్ని జుట్టాలు తెమ్మని పిలిపిలు కూడా తెస్తాడు" అని నోట్ల నీళ్ళు నొక్కుకొంటూ కాంత కోడలుని బుజ్జగిస్తుంది. నుంచి లేచిన పిల్లలు కొడుకులు పీమాత్రలల్లరి చేసినా, కాంత వాళ్ళని కమించేదికాదు. చిత కొట్టి ఏడిపిస్తేది. ఆనందరావు వారిస్తే కుంటలో గ్లాసు ముంచడానికి ఆమె అభిమాన పడ్డది: కాని, ఏం చేస్తుంది? నిజమంటూన్న పెదలలో నుశీలకు కాంత మంచిపేరు. అంది స్తుంది. "కీలకాలం కూడా కుండిగ్లాసు మంచి స్తే, పోయిపోయిపోతున్నారే!" అని నుశీల అనగానే కాంతకు దుఃఖం ఆగిందికాదు. పొంగి పొంగి వస్తున్న దుఃఖాన్ని అణుచుకోలేక, "బిందెలు మాటుపెట్టుకుంటారనీ కంటరివాని ఇంటికి పంపించాను" అని కాంత కొంకింపే కాని తాను చెప్పింది పచ్చి అబద్ధమని నుశీల తెలుసుకున్నదని కాంతకు తెలుసు. నుశీలకు సిగ్గుపడ్డట్టే కోపపడ్డది. కాంత కుటుంబ పరిస్థితి ఇంత దారుణంగా ఉంటుందని ఆమె కలనైనా ఊహించలేదు. ఇంత గుట్టుగా కుటుంబాన్నిపోషించుకొంటూన్న కాంత చాకచక్యానికి నుశీల ఆశ్చర్యపడ్డది. "మా అన్నయ్యగారు వచ్చేక, పిల్ల చాలారోజు లయిపట్టింది" అన్నది. నుశీల. భావగర్భితంగా నుశీల వేసిన ప్రశ్నకు కాంత సమాధాన మీయలేక పోయింది. ఎలా సమాధాన మీయాలో ఆమెకు తెలిసిందే కాదు. శత్రుకుటుంబ మధ్య ఉండి అప్రసన్నాసం చేసిన యోదునిలాగ ఆమె తలవంచుకుందే గాని, కళ్ళ నీళ్ళు మాత్రం ఆగినియ్యలేదు. కాంత మనసు నొప్పించానేమో అని నుశీల ప్రేమ పూర్వకంగా కాంతను చూచి, "ఏం పదినెగాయా! అలా కళ్ళనీళ్లు పెట్టుకుంటున్నారేం?" అనగానే, కాంత దుఃఖావరది పొర్లిపోయింది. పైటచెంగుతో కన్నీళ్లు ఒత్తుకుంటూ "అమ్మా: నుశీలా: నేను అవరాధిని. నవనీతంలాంటి వారి మనసును నొప్పించాను" అని వెక్కి వెక్కి యేడ్చింది. నుశీల ఇంక కాంతని ప్రశ్నించదేమో, చూచాయగా ఆమెకు అసలు విషయం తెలిసిపోయింది. "ఆయన ఎక్కడ ఉంటారో తెలుసునా?" అని నుశీల అడిగి నప్పుడు, తెలియదన్నట్టు తలఊపి, "ఇది వరకు ఆయనకి కోపంవచ్చినా, ఒకటి రెండు రోజులు మాత్రమే ఇల్లు విడిచిపెట్టి అక్కడా అక్కడా తిరిగి మళ్ళీవస్తూండేవారు. ఉప్పుడు నెలరోజులయినా, ఆయన జాడకనిపించడంలేదు. అసలు వస్తారో, రారో తెలీకుండా ఉంది. పిల్లలందరూ ఆయనకే చేరిక. పిల్లని విడిచిపెటి ఎలా ఉండగలుగుతున్నారో ఆశ్చర్యంగానే ఉంది" అని కాంత బిక్కమొహం పేనుకొని అన్నది. "మావాకిటి చెప్పి మా అన్నయ్యగారి జాడ తెలుసుకుంటానులే! కంగారు పడొద్దు. పిల్లలు బెంగపెట్టిపోతారు సుమా! ఏమైనా డబ్బు కావలసివుంటే, నేను సర్దుతూంటాను." అని నుశీల కాంతకు చెప్పి ఇంటికి వెళ్ళిపోయింది.

నుశీల తన భర్త సుబ్బారావుకి కాంత కుటుంబ పరిస్థితులు చెప్పి ఆనందరావు జాడి కనుక్కొని తీరాలన్నది. కవీశ్వరుడయిన ఆనందరావు అంటే సుబ్బారావుకి మొదటి నుంచీ ఎంతో గౌరవం. సుబ్బారావుకి ఆనందరావుతో స్నేహం లేకపోయినా, కాస్త మాట పరిచయం మాత్రం ఉంది. ఆనందరావు ప్రత్రికలకు రాస్తూన్న వ్యాసాలూ, కథలనూ తన భార్యకు చదివి వినిపిస్తూండేవాడు. అంత తెలివైన వాణ్ణి పెళ్ళాడిన కాంత ఏనాడో బంగారు పూలతో పూజ చేసుకొని ఉంటుందని నుశీల భావిస్తూండేది.

పనిమీద పట్నం వెళ్ళిన సుబ్బారావు వారం రోజులు పట్నంలోనే వుండిపోవలసి వచ్చింది. అక్కడ అతనికి ఆనందరావు కనపడ్డాడు. ఇద్దరూ కలిసి రెండు రోజులు ఒక హోటల్లోనే భోజనం చేశారు. మితభాషియైన ఆనందరావు పట్నంలో ఏమి చేస్తున్నాడో సుబ్బారావు అడిగి తెలుసుకోలేకపోయాడు. ఎలాగయినా ఆనందరావుని ఇంటికి తీసుకుపోదామని సుబ్బారావు కుతూహలపడుతున్నా ఆనందరావు తప్పించుకు తిరుగుతున్నాడు. సుబ్బారావుకి ప్రాణం విసిగి, "ఇంటివద్ద పిల్లలు బెంగపెట్టుకున్నారు: ఇంటికి రారా?" అని అడిగాడు. "ఊహుం ఇప్పుడు రాను" అని ఆనందరావు ముక్తసరిగా సమాధానం ఇచ్చాడు. అంత పెద్ద మనిషిని నొక్కినొక్కి అడగడానికి సుబ్బారావు మనసు ఒప్పించికాదు. "నన్ను ఇంటికి వెళ్ళమన్నారా?" అన్నాడు సుబ్బారావు "ఆ: వెళ్ళండి" అని మాత్రమే ఆనందరావు, సుబ్బారావుకి సమాధానం ఇచ్చి ఊరుకున్నాడు. ఇంతలో ఇద్దరికీ స్నేహితుడైన ప్రసాద్ వచ్చి వారిని కలుసుకున్నాడు. కుశల ప్రశ్నానంతరం ఆనందరావు సుబ్బారావునీ, ప్రసాద్‌నీ విడిచిపెట్టి అప్పుడే వచ్చిన 'సిటీబస్' ఎక్కి త్యాగరాజనగర్ వేపు వెళ్ళిపోయాడు.

ఆనందరావు వెళ్ళిపోయాక ప్రసాద్ సుబ్బారావుని చూచి, "ఎంతవాడు ఎలాంటివాడైయాడు పాపం!" అన్నాడు.

"నువ్వు అనేది ఆనందరావు మాటేనా!" అన్నాడు సుబ్బారావు.

"అవును: ఆనందరావు మాటే: అతని ప్రవర్తన ఎంతమాత్రం బాగోలేదు. సాయంత్రం నాతో వస్తే నువ్వు కళ్ళారా చూస్తావు."

"అదేదో చెప్పకూడదా!"

"చెప్పడమెందుకు? సాయంత్రం పదు గంటలకి నన్ను నువ్విక్కడే కలుసుకో! ఆ తర్వాత నిన్ను నే నొకచోటకు తీసుకువెళ్తాను" అన్నాడు ప్రసాద్.

"అనుకున్నట్టు ఆవేళ సాయంత్రం ఇద్దరు కలుసుకున్నారు. ఒక ఎస్టేట్ సినిమాతారి ఇంట్లోకి ఆనందరావు వెళ్ళాండడం ప్రసాద్ సుబ్బారావుకి చూపించి, ఎలాగ వెళ్ళాడో నిష్టలాంటి మనిషి ఆనందరావు ఆమె వలలో పడ్డాడు. ఒకవేళ అనుకొంటున్నాను. ఆనందరావుకి పదిమంది పెద్దలతోనూ పరిచయం ఉంది. అతని పలుకుబడిని ఉపయోగించుకొని ఎలాగయినా పైకి వద్దామని, ఈమె అతని స్నేహంచేసి ఉంటుం దనుకుంటున్నాను. భార్యా పిల్లలతో ఉన్న ఆనందరావు ఇలా బహిరంగం పరిచికి పడ్డాడు. ఎలాగయినా అతణ్ణి ఆమెనుంచి తప్పించి తీరాలి!" అన్నాడు. సుబ్బారావు ఆశ్చర్యపడ్డాడు. వెంటనే ఆనందరావు కలుసుకొని, "ఇది నీకు మంచిపనికాదు సుమా!" అని హెచ్చరిద్దామనుకున్నాడు కాని, "అలా చేసినందువల్ల లాభంలేదని ప్రసాద్ వారించాడు. ఇద్దరూ, ఆనందరావుగురించి ముందు చెయ్యవలసిన దాని గురించి మాటాడుకొని ఎవరి తోవనువారు వెళ్ళిపోయారు. ఆవేళ రాత్రి మెయిల్లో సుబ్బారావు ఇంటికి చేరుకున్నాడు

సుబ్బారావు, నుశీలకు పట్నంలో ఉన్న ఆనందరావు పరిస్థితులు చెప్పాడు. ఆనందరావు ఆడ తెలిసినందుకు కాంతతో చెప్పడం ఆమెకి అభిమాన కాంత తలుపుబాలుంచింది. నుశీల ఎదుట కుంటలో గ్లాసు ముంచడానికి ఆమె అభిమాన పడ్డది. ఇంకా కాంత ఏం చేస్తుంది? నిజమంటూన్న పెదలలో నుశీలకు కాంత మంచిపేరు. అంది స్తుంది. "కీలకాలం కూడా కుండిగ్లాసు మంచి స్తే, పోయిపోయిపోతున్నారే!" అని నుశీల అనగానే కాంతకు దుఃఖం ఆగిందికాదు. పొంగి పొంగి వస్తున్న దుఃఖాన్ని అణుచుకోలేక, "బిందెలు మాటుపెట్టుకుంటారనీ కంటరివాని ఇంటికి పంపించాను" అని కాంత కొంకింపే కాని తాను చెప్పింది పచ్చి అబద్ధమని నుశీల తెలుసుకున్నదని కాంతకు తెలుసు. నుశీలకు సిగ్గుపడ్డట్టే కోపపడ్డది. కాంత కుటుంబ పరిస్థితి ఇంత దారుణంగా ఉంటుందని ఆమె కలనైనా ఊహించలేదు. ఇంత గుట్టుగా కుటుంబాన్నిపోషించుకొంటూన్న కాంత చాకచక్యానికి నుశీల ఆశ్చర్యపడ్డది. "మా అన్నయ్యగారు వచ్చేక, పిల్ల చాలారోజు లయిపట్టింది" అన్నది. నుశీల. భావగర్భితంగా నుశీల వేసిన ప్రశ్నకు కాంత సమాధాన మీయలేక పోయింది. ఎలా సమాధాన మీయాలో ఆమెకు తెలిసిందే కాదు. శత్రుకుటుంబ మధ్య ఉండి అప్రసన్నాసం చేసిన యోదునిలాగ ఆమె తలవంచుకుందే గాని, కళ్ళ నీళ్ళు మాత్రం ఆగినియ్యలేదు. కాంత మనసు నొప్పించానేమో అని నుశీల ప్రేమ పూర్వకంగా కాంతను చూచి, "ఏం పదినెగాయా! అలా కళ్ళనీళ్లు పెట్టుకుంటున్నారేం?" అనగానే, కాంత దుఃఖావరది పొర్లిపోయింది. పైటచెంగుతో కన్నీళ్లు ఒత్తుకుంటూ "అమ్మా: నుశీలా: నేను అవరాధిని. నవనీతంలాంటి వారి మనసును నొప్పించాను" అని వెక్కి వెక్కి యేడ్చింది. నుశీల ఇంక కాంతని ప్రశ్నించలేదు. కాంత ఇంటికి వచ్చేసింది. నుశీల ఇచ్చిన రెండు రూపాయలతోనూ రెండు రోజులు గడుపుకుంది. మళ్ళీ నుశీల ఇంటికివెళ్ళి అప్పు అడగడానికి ఆమెకు మనస్కరించిందికాదు. వాకిలి తుడిచే పోలిచేతికి తన చెవుల కమ్మలిచ్చి మార్వాడీదగ్గర పది రూపాయలు తెప్పించుకొని మరో పదిరోజులు కాలక్షేపం చేసింది. ఇలాగ నుమారు పదిహేను రోజులు గడచిపోయినా, ఆమెకు ఆనందరావుజాడ తెలిసిందికాదు. ఇంట్లో తన భర్తలేనిలోటు కళ్ళకు కట్టినట్టు ఆమెకు పూర్తిగా కనిపిస్తోంది. ఇంట్లో కోపగించి, ఇదివరకు ఎన్నడు వెళ్ళిపోయినా, ఒకటి రెండు రోజులకన్నా ఎక్కువ ఎప్పుడూ ఇంటికి రాకుండావుండేవాడుకాదు ఆనందరావు ఇప్పుడు పదిహేను రోజులైనా అతని జాడకనిపించకుండా వుండడం కాంతకు ఆశ్చర్యంగానే ఉంది. ఎప్పుడూ తన ఇంట పరిస్థితులు ఇతరులతో చెప్పుకొని ఎరుగని కాంతఇప్పుడుతన భర్తజాడ తెలుసుకోడానికి ఇతరుల సహాయం అర్థించడానికి ఇష్టపడ్డదికాదు. తండ్రి మీద పిల్లలు చెంగటెట్టుకొని పుడియ పుడియకూ మారాము చేస్తూనే ఉన్నారు. అందులోనూ ఆఖరు పిల్లవాడు 'రామం' అర్ధరాత్రి వేళ నుంచం మీదనుంచి దిగ్గునలేచి, అమ్మా: అమ్మా: నాన్న ఎప్పుడు వత్తాలే! అని ఏడవడం మొదలు పెట్టేవాడు. "రేపువస్తారు, నాయనా: అని కాంత అతణ్ణి సమదాయించేది. "నాకు లక్కపిలకలు తెస్తాలా?" అని రామం అంటే, "ఓ, చాలాలక్క పిడతలు తెస్తాడు; మిఠాయిలూ, బిస్కత్తులూ కూడా తీసుకొస్తాడు." అనేది కాంత. "మరి నా బొమ్మకి జుట్టాలు కూడా తెస్తాలా?" అని రామం అంటే "ఓ, నీకోడల్ని జుట్టాలు తెమ్మని పిలిపిలు కూడా తెస్తాడు" అని నోట్ల నీళ్ళు నొక్కుకొంటూ కాంత కోడలుని బుజ్జగిస్తుంది. నుంచి లేచిన పిల్లలు కొడుకులు పీమాత్రలల్లరి చేసినా, కాంత వాళ్ళని కమించేదికాదు. చిత కొట్టి ఏడిపిస్తేది. ఆనందరావు వారిస్తే కుంటలో గ్లాసు ముంచడానికి ఆమె అభిమాన పడ్డది: కాని, ఏం చేస్తుంది? నిజమంటూన్న పెదలలో నుశీలకు కాంత మంచిపేరు. అంది స్తుంది. "కీలకాలం కూడా కుండిగ్లాసు మంచి స్తే, పోయిపోయిపోతున్నారే!" అని నుశీల అనగానే కాంతకు దుఃఖం ఆగిందికాదు. పొంగి పొంగి వస్తున్న దుఃఖాన్ని అణుచుకోలేక, "బిందెలు మాటుపెట్టుకుంటారనీ కంటరివాని ఇంటికి పంపించాను" అని కాంత కొంకింపే కాని తాను చెప్పింది పచ్చి అబద్ధమని నుశీల తెలుసుకున్నదని కాంతకు తెలుసు. నుశీలకు సిగ్గుపడ్డట్టే కోపపడ్డది. కాంత కుటుంబ పరిస్థితి ఇంత దారుణంగా ఉంటుందని ఆమె కలనైనా ఊహించలేదు. ఇంత గుట్టుగా కుటుంబాన్నిపోషించుకొంటూన్న కాంత చాకచక్యానికి నుశీల ఆశ్చర్యపడ్డది. "మా అన్నయ్యగారు వచ్చేక, పిల్ల చాలారోజు లయిపట్టింది" అన్నది. నుశీల. భావగర్భితంగా నుశీల వేసిన ప్రశ్నకు కాంత సమాధాన మీయలేక పోయింది. ఎలా సమాధాన మీయాలో ఆమెకు తెలిసిందే కాదు. శత్రుకుటుంబ మధ్య ఉండి అప్రసన్నాసం చేసిన యోదునిలాగ ఆమె తలవంచుకుందే గాని, కళ్ళ నీళ్ళు మాత్రం ఆగినియ్యలేదు. కాంత మనసు నొప్పించానేమో అని నుశీల ప్రేమ పూర్వకంగా కాంతను చూచి, "ఏం పదినెగాయా! అలా కళ్ళనీళ్లు పెట్టుకుంటున్నారేం?" అనగానే, కాంత దుఃఖావరది పొర్లిపోయింది. పైటచెంగుతో కన్నీళ్లు ఒత్తుకుంటూ "అమ్మా: నుశీలా: నేను అవరాధిని. నవనీతంలాంటి వారి మనసును నొప్పించాను" అని వెక్కి వెక్కి యేడ్చింది. నుశీల ఇంక కాంతని ప్రశ్నించదేమో, చూచాయగా ఆమెకు అసలు విషయం తెలిసిపోయింది. "ఆయన ఎక్కడ ఉంటారో తెలుసునా?" అని నుశీల అడిగి నప్పుడు, తెలియదన్నట్టు తలఊపి, "ఇది వరకు ఆయనకి కోపంవచ్చినా, ఒకటి రెండు రోజులు మాత్రమే ఇల్లు విడిచిపెట్టి అక్కడా అక్కడా తిరిగి మళ్ళీవస్తూండేవారు. ఉప్పుడు నెలరోజులయినా, ఆయన జాడకనిపించడంలేదు. అసలు వస్తారో, రారో తెలీకుండా ఉంది. పిల్లలందరూ ఆయనకే చేరిక. పిల్లని విడిచిపెటి ఎలా ఉండగలుగుతున్నారో ఆశ్చర్యంగానే ఉంది" అని కాంత బిక్కమొహం పేనుకొని అన్నది. "మావాకిటి చెప్పి మా అన్నయ్యగారి జాడ తెలుసుకుంటానులే! కంగారు పడొద్దు. పిల్లలు బెంగటెట్టిపోతారు సుమా! ఏమైనా డబ్బు కావలసివుంటే, నేను సర్దుతూంటాను." అని నుశీల కాంతకు చెప్పి ఇంటికి వెళ్ళిపోయింది.

నుశీల తన భర్త సుబ్బారావుకి కాంత కుటుంబ పరిస్థితులు చెప్పి ఆనందరావు జాడి కనుక్కొని తీరాలన్నది. కవీశ్వరుడయిన ఆనందరావు అంటే సుబ్బారావుకి మొదటి నుంచీ ఎంతో గౌరవం. సుబ్బారావుకి ఆనందరావుతో స్నేహం లేకపోయినా, కాస్త మాట పరిచయం మాత్రం ఉంది. ఆనందరావు ప్రత్రికలకు రాస్తూన్న వ్యాసాలూ, కథలనూ